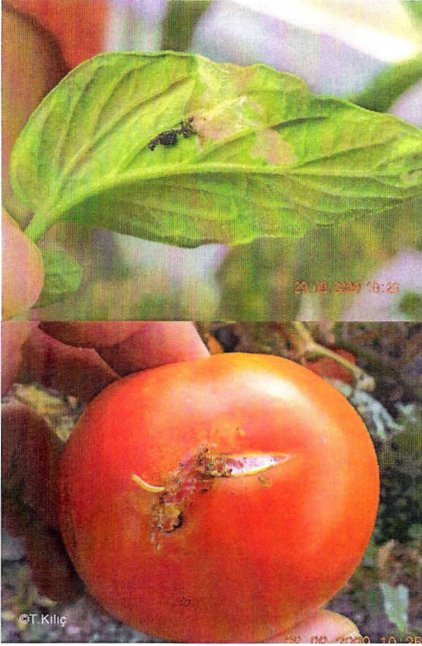

Domates Güvesi
Tuta absoluta (Meyrick)
(Lepidoptera: Gelechiidae)

Hazırlayan: Uzm. Tülin KILIÇ
Bornova Ziraî Mücadele Araştırma
Enstitüsü Müdürlüğü

Adres: Gençlik Cad. No:6 Bornova/ ZM R

Tel : 0232 3880030

Fax: 0232 3741653

www.bzmae.gov.tr

e-mail: 35zmucadele@kkgm.gov.tr

DOMATES GÜVESİ

Tuta absoluta (Meyrick) (Lepidoptera:Gelechiidae)

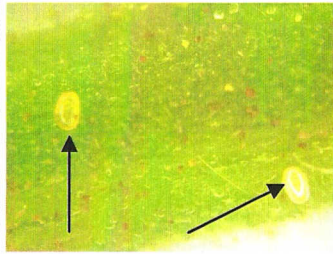
Tanımı ve ya ayı

Ergin: İnce uzun vücutlu olan ergin, 6-7 mm boydadır. Kanat açıklığı 10mm'dir. Antenleri iplikli şeklindedir. Grimsi kahverengi olan ön kanatları üzerinde irili ufaklı siyah noktalar bulunur (Şekil 1).

Yumurta: 0.4 mm uzunluğunda, 0.2 mm genişliğinde silindirik, sarı renklidir (Şekil 2).

Şekil 1. Ergin.

Şekil 2. Yumurta.

Larva dönemi 13-15 gün sürer. Dördüncü döneme doğru larvanın vücudunun üstü pembeleşir (Şekil 5).

Pupa: Açık kahverenkli, 6 mm uzunluğundadır (Şekil 6). Pupa dönemi 9-11 gün sürer.

Şekil 5. Olgun larva.

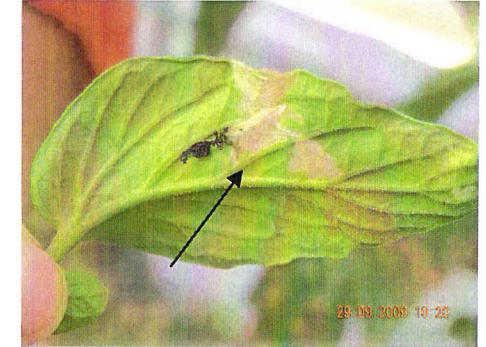
Şekil 6. Pupa.

- ~ Erginler geceleri aktiftir, gündüzleri yaprakların arasında saklanırlar.
- ~ Yumurtalarını yaprak, tomurcuk, meyve, sap ve gövdeye bırakırlar.
- ~ Bir dişi ya am süresince 250-260 adet yumurta bırakabilir.
- ~ Toprakta ya da yaprakta açılan galerilerin içinde pupa olur.
- ~ Çevre koşullarına bağlı olarak bir dölünü 29-38 günde tamamlar.
- ~ Kısa yumurta, pupa veya ergin olarak geçirir.

Zararlı koşullar uygun olduğu sürece yılda 10-12 döl vermektedir.

Zarar ekli

- ~ Yumurtadan çıkan larva, bitkinin büyüme uçlarında, yaprak, meyve, sap ve gövdede galeriler açarak beslenir (Şekil 7 ve 8).
- ~ Yaprakta açtığı galeriler, geniş çaplı bozukluklar şeklindedir (Şekil 7). Bu galeriler daha sonra kahverengiyeye dönüşerek kurur.
- ~ Yaprakta ve meyvede açılan galerilerde zararlının siyah renkteki pislikleri dikkat çekicidir (Şekil 7 ve 9).

Şekil 7. Yaprakta açılan galeriler ve pislikler.

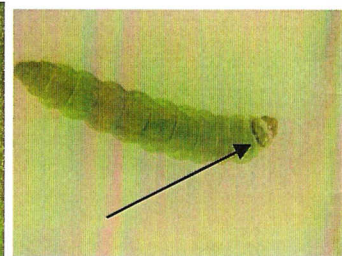
Şekil 8. Gövdede açılan galeriler

- ~ Özellikle aksamda açılan galeriler nedeniyle bitki tamamen kuruyabilir.

Larva: Yumurtadan çıkan larvanın vücudu krem renkli, başı siyahtır (Şekil 3).

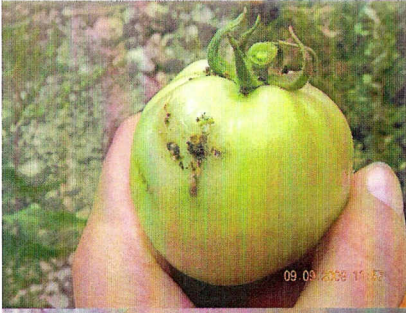

Şekil 3. 1. dönem larva.

Şekil 4. Larvada bulunan koyu renkli bant.

Dört larva dönemi geçirir. Birinci dönemde 0.9 mm, dördüncü dönemde 8 mm uzunluğundadır. Olgunlaşan larvanın vücudu yeşile, başı kahverengiyeye döner. Larvanın başının arkasında bulunan koyu renkli bant ayırt edici en önemli özelliğidir (Şekil 4).

ekil 9. Meyvede açılan düzensiz galeriler ve pislikleri.

- ~ Larvanın meyvede açtığı galerilerin görüntüsü düzensizdir, galeriler meyvenin her tarafında görülebilir (ekil 9). Domates meyvesinin her döneminde zarar yapabilir.
- ~ Meyvede açılan galerilere sekonder mikroorganizmaların yerle mesiyle çürümeler meydana gelir.
- ~ Yoğun popülasyonlarda domateste %050-100 ürün kayıplarına neden olabilir.

Konukçuları

- ~ Ana konukçusu domatestir.
- Solanaceae familyasından patates, patlıcan, biber ve yabancıotlardan *Solanum nigrum* (Köpek üzümü), *Datura stramonium* (beytan elması)'da bulunduğu kayıtlıdır.

Bula ma yolları

- ~ Zararlı, bulaık domates meyveleri, domates fideleri, taıma materyalleri (kasa, kutu vb) ve nakliye araçları ile taınabilir.

Mücadelesi

Kültürel Önlemler:

- ~ Fidelerin zararlı ile bulaık olmamasında özen gösterilmesi,
- ~ Zararlı ile bulaık yaprak, meyve ve bitkilerin üretim alanından uzakla tırılıp imhası,
- ~ Üretim alanı ve çevresinde zararlıya konukçuluk edebilecek yabancıotlarla mücadele edilmesi,
- ~ Hasat sonrası tarlada kalan zararlı ile bulaık bitki artıklarının imhası,
- ~ Ürün münavebesi (Solanaceae familyasına baılı olmayan ürünlerin yeti tirilmesi),
- ~ Hasattan sonra derin sürüm yapılması,
- ~ Yeti tirme tekni ine uygun gübreleme ve sulamanı yapılması,
- ~ Seradaki giri ve havalandırma açıklıkları zararlının giremeyece i incelikteki tül ile kapatılması gerekir.

Biyolojik Mücadele:

Zararlı üzerinde *Trichogramma pretiosum* Riley (Hym.: Trichogrammatidae) ile *Podisus nigrispinus* (Dallas) (Het.: Pentatomidae), *Nesidiocorus tenuis* (Reut.), *Macropsis caiginosus* W. (Het.: Miridae) etkilidir.

Biyoteknik yöntemler:

zleme ve kitlesel tuzaklama amacıyla feromon tuzaklar kullanılmaktadır.

Kimyasal Mücadele: Türkiye'de henüz ruhsatlandırılmı bir ilacı yoktur.